

Barne- og familiedepartementet (BFD)
Postboks 8036 Dep
0030 OSLO

Vår ref:
25/00726-3

Saksbehandler:
Liv Marie Melby

Dato:
24. november 2025

Høringssvar på høringsnotat om endringer i forskrift om fosterhjem

Vi viser til høringsbrev av 4. september 2025 med vedlagt høringsnotat, og takker for muligheten til å komme med innspill.

Innledning:

Barneombudet har over tid løftet frem barns behov for ro, stabilitet og forutsigbarhet når de bor i fosterhjem,¹ og støtter behovet for å ha en tilsynsordning som gir barn nødvendig ro og trygghet samtidig som barnet sikres forsvarlig omsorg når det har varig opphold i fosterhjem.

Vi savner en vurdering av den totale kontroll- og rettssikkerhetssituasjonen for barn i varig fosterhjem, og støtter ikke den foreslåtte endringen som gir barn lavere minimums tilsynshyppighet som utgangspunkt.

Vi mener at det må gjøres en konkret vurdering for å redusere tilsynshyppigheten, og foreslår at fosterhjemsforskriften endres slik at barn i varig fosterhjem unntas fra aldersgrensen på 15 år i unntaksbestemmelsen i § 18 tredje ledd. Det vil gi barn i varig fosterhjem nødvendig rettssikkerhet, samtidig som barnets behov for ro og normalitet ivaretas.

Begrunnelse:

Når barneverns- og helsenemnda treffer vedtak om varig opphold i fosterhjem, forutsettes det at det er mindre behov for involvering fra barnevernstjenesten overfor barnet og fosterfamilien enn når det fremdeles jobbes for gjenforening med barnets foreldre.² Vi støtter at det må føres tilsyn med barn i varig fosterhjem, og at rettssikkerhetshensyn må veies mot målet om å legge til rette for en mer normal hverdag.

¹ Se bl.a. Barneombudets innspill til Meld.St.29(2023-2024) Fosterheim – ein trygg heim å bu i av 1. november 2024, Høringssvar fra Barneombudet om forslag til endringer i barnevernsloven mv. (kvalitetsreform) av 2. juli 2024, og «Blod er ikke alltid tykkere enn vann» Rapport om barn i fosterhjem av 2023

² Prop. 83 L (2024-2025) pkt. 14.2.4.3

Vi har snakket med barn som bor i fosterhjem. Noen av barna opplever at fosterhjemsordningens rammer, med stadige møter og tilsynsbesøk gjør hverdagslivet unormalt, og nesten alle barna vi snakket med ytret et sterkt ønske om å være «normale».³

Samtidig viser undersøkelser at barn i fosterhjem blir utsatt for tvang, at barn som har opplevd uhensiktsmessig grensesetting eller tvangsbruk i fosterhjem ikke opplever at dagens tilsynsordning har fungert godt og at fosterbarns rettssikkerhet ikke er godt nok ivarettatt.⁴

Mange barn vi har snakket med fremsnakker tilsynspersonen. Noen trekker frem at det er positivt å kunne snakke med en voksenperson uten at fosterforeldre eller andre voksne er til stede.⁵

For barn med varig opphold i fosterhjem skal barnevernstjenestens oppfølging av barnet tilpasses barnets og fosterfamiliens behov og ønsker, og innhold og omfang må avtales i samarbeid mellom barnevernstjenesten, barnet og fosterfamilien. For disse barna gjelder det ingen krav til antall oppfølgingsbesøk fra barnevernstjenesten, i motsetning til barn i andre typer fosterhjem.⁶ Vi er fornøyd med at oppfølgingen av fosterfamilien ikke begrenses til kun ett år, men merker oss at det er en forutsetning at fosterforeldrene som tilbyr varig fosterhjem må ønske oppfølging for å få det.⁷

Selv om barneverns- og helsenemnda på vedtakstidspunktet har vurdert at barnet skal vokse opp i fosterhjemmet, og at fosterforeldrene har vist seg egnet til å oppdra barnet som sitt eget og har gitt god omsorg i minst to år, er det fremdeles barnevernstjenesten som har omsorgen for barnet.

Formålet med å føre tilsyn av barn som bor i fosterhjem er å gi barnet forsvarlig omsorg. Ut fra forslaget i høringsnotatet, vil barn med varig opphold i fosterhjem motta både mindre oppfølging fra barnevernstjenesten, og færre tilsynsbesøk fra kommunen. Vi mener et slikt utgangspunkt er for sårbart for barna. Når undersøkelser viser til utfordringer med tilsynssystemet, at barn i fosterhjem opplever uhensiktsmessig grensesetting eller tvang, og at rapporter som viser alvorlige mangler i barnets omsorgssituasjon i fosterhjemmet ikke systematisk sendes til statsforvalteren, er det ikke tilstrekkelig at det som utgangspunkt kun gjennomføres to tilsyn i året.

Selv om vi ser risikoen for at dagens skjønnsmessige unntaksregel kan bidra til ulik praksis mellom kommuner, er vi mer bekymret for at økonomiske hensyn kan gå foran hensynet til barnets beste dersom forslaget i høringsnotatet blir stående. Høringsnotatets foreslåtte utgangspunkt med minimum to tilsyn hvert år er en halvering av gjeldende utgangspunkt, og sammenholdt med kommunenes vanskelige økonomiske situasjon er vi bekymret for at nødvendige tilsyn ikke blir gjennomført av økonomiske årsaker.

Vi mener et forskriftsfestet utgangspunkt med tilsynshyppighet på fire ganger i året som kan reduseres til minimum to tilsyn i året etter en konkret vurdering, vil gi barn i varig fosterhjem nødvendig beskyttelse og ro. Vi foreslår derfor at tilsyn for barn i varig fosterhjem må følge utgangspunktet i fosterhjemsforskriften § 18 tredje ledd, og at aldersgrensen i

³ «Blod er ikke alltid tykkere enn vann» Rapport om barn i fosterhjem av 2023

⁴ Grensesetting og bruk av tvang overfor barn i fosterhjem 2023

⁵ «Blod er ikke alltid tykkere enn vann» Rapport om barn i fosterhjem av 2023

⁶ Fosterhjemsforskriften § 10 første ledd og tredje ledd

⁷ Prop. 83 L (2024-2025) pkt. 14.2.4.3

unntaksbestemmelsen i fosterhjemsforskriften § 18 tredje ledd tredje setning ikke gjelder for barn i varig fosterhjem.

Med vennlig hilsen

Mina Gerhardsen
barneombud

Liv Marie Melby
seniorrådgiver

Brevet er godkjent elektronisk og har derfor ingen signatur.